

	โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่ หน่วยงานห้องคลอด - ห้องผ่าตัด ระเบียบปฏิบัติที่ : PR-LR-035	หน้า 1/4 ฉบับที่ 1 แก้ไขครั้งที่ 0 วันที่ 11 พฤษภาคม 2560
	เรื่อง : มาตรฐานการพบแพทย์ครรภ์คุณภาพ	ผู้ทบทวน : หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล
ผู้จัดทำ : เจ้าหน้าที่ห้องคลอด	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่	

มาตรฐานการพบแพทย์ครรภ์คุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อค้นหา ประเมินภาวะเสี่ยง และความผิดปกติต่างๆ ในหญิงตั้งครรภ์
2. เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ที่มีความผิดปกติในระหว่างการตั้งครรภ์ได้รับการดูแลที่ถูกต้องเหมาะสม และมีการส่งต่อในรายที่มีภาวะเสี่ยงไปพบสูติแพทย์อย่างเหมาะสม

ขอบข่าย

ระเบียบปฏิบัตินี้เป็นแนวทางการดูแลหญิงตั้งในคลินิกครรภ์คุณภาพสำหรับแพทย์และพยาบาลประจำห้องคลอด

นิยามศัพท์

หญิงตั้งครรภ์ หมายถึง สตรีที่ตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์ 18-24 สัปดาห์ ที่ส่งตัวมาจากสถานีอนามัยในเขตอำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอใกล้เคียง มาพบแพทย์ครั้งที่ 1 เพื่อตรวจอัลตราซาวด์ ค้นหาความผิดปกติต่างๆ ของทารกและหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม และนัดมาพบแพทย์ครั้งที่ 2 เมื่ออายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์เพื่อวางแผนการคลอด

ผู้รับผิดชอบ

แพทย์ มีหน้าที่ ตรวจวินิจฉัย ส่งการรักษา
 พยาบาลห้องคลอด มีหน้าที่ซักประวัติ ค้นหาความผิดปกติ รายงานแพทย์ทราบ ลงผลการตรวจ
 ในเวชระเบียน และ เตรียมตรวจพิเศษต่างๆ เช่น NST, ultrasound , PV
 พนักงานผู้ช่วยเหลือคนไข้ มีหน้าที่ เตรียมความพร้อมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมใช้งาน

	โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่ หน่วยงานห้องคลอด - ห้องผ่าตัด ระเบียบปฏิบัติที่ : PR-LR-035	หน้า 2/4 ฉบับที่ 1 แก้ไขครั้งที่ 0 วันที่ 11 พฤษภาคม 2560
	เรื่อง : มาตรฐานการพบแพทย์ครรภ์คุณภาพ	ผู้ทบทวน : หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล
ผู้จัดทำ : เจ้าหน้าที่ห้องคลอด	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีเมืองใหม่	

มาตรฐานการพบแพทย์ที่คลินิกครรภ์คุณภาพ

1. กำหนดพบแพทย์อัลตราซาวด์ทุกวันจันทร์ และวันศุกร์
2. ส่งพบแพทย์ครั้งที่ 1 เมื่ออายุครรภ์ 18-24 สัปดาห์
 - 2.1. เพื่อคำนวณหาอายุครรภ์ ทำหรือส่วนนำของเด็ก ความผิดปกติต่างๆของทารก และตำแหน่งการเกาะของรก และยืนยันอายุครรภ์ วันครบกำหนดคลอดที่แท้จริง
 - 2.2. เพื่อตรวจร่างกายหญิงตั้งครรภ์ทั่วไป ค้นหาความผิดปกติต่างๆ เพื่อใช้ในการวางแผนการดูแลระหว่างตั้งครรภ์และการคลอด
 - 2.3. ส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ที่มีโรคประจำตัวและภาวะเสี่ยงต่างๆ เช่น เบาหวาน ไทรอยด์ ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรคเลือดต่างๆ ภาวะครรภ์เป็นพิษ ประวัติเคยผ่าตัดที่มดลูกไปพบสูติแพทย์ที่ รพ. สปส. เพื่อวางแผนการดูแลระหว่างการตั้งครรภ์และวางแผนการคลอดที่เหมาะสม
 - 2.4. คัดกรองเบาหวานในหญิงตั้งครรภ์ทุกรายที่มีภาวะเสี่ยงตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

** หญิงตั้งครรภ์อายุ 35 ปี ขึ้นไปส่งตรวจทุกราย

** ตรวจเมื่อฝากครรภ์ครั้งแรกหรือครั้งแรกที่ตรวจพบในรายที่

1. อ้วน หรือ BMI>30
2. มีพ่อแม่-พี่น้องท้องเดียวกันเป็นเบาหวาน
3. มีประวัติเป็นเบาหวานหรือน้ำตาลผิดปกติในครรภ์ที่แล้ว
4. ผลตรวจน้ำตาลในปัสสาวะ (2+) 1 ครั้ง หรือ (1+) 2 ครั้ง
5. เคยมีทารกตายในครรภ์ หรือตายคลอดไม่ทราบสาเหตุ
6. เคยคลอดบุตรน้ำหนักมากกว่า 4,000 กรัม
7. เคยคลอดบุตรที่มีความพิการ โดยไม่ทราบสาเหตุ
8. ตรวจพบความดันโลหิตสูงร่วมหรือเคยเป็นความดันโลหิตสูงมาก่อน
9. น้ำหนักขึ้นมากกว่า > 4 กก./เดือน

โดยเริ่มต้นตรวจ GCT ถ้าค่าน้ำตาลผิดปกติ > 140 mg% จึงนัดมาตรวจ OGTT อีกครั้ง

3. พบแพทย์ครั้งที่ 2 เมื่ออายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์ เพื่อยืนยันท่าเด็กและดูการเกาะตัวของรก ถ้าพบท่าทารกผิดปกติให้ส่งต่อไปพบสูติแพทย์ที่ รพ. สรรพสิทธิประสงค์

	โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่ หน่วยงานห้องคลอด - ห้องผ่าตัด ระเบียบปฏิบัติที่ : PR-LR-035	หน้า 3/4 ฉบับที่ 1 แก้ไขครั้งที่ 0 วันที่ 11 พฤษภาคม 2560
	เรื่อง : มาตรฐานการพบแพทย์ครรภ์คุณภาพ	ผู้ทบทวน : หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล
ผู้จัดทำ : เจ้าหน้าที่ห้องคลอด	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีเมืองใหม่	

4. พบแพทย์อีกครั้งเมื่ออายุครรภ์ 40 สัปดาห์ขึ้นไปเพื่อ
 - 4.1. ทบทวนประวัติฝากครรภ์ เพื่อประเมินอายุครรภ์ที่แน่นอน
 - 4.2. ทำ non stress test (NST) เพื่อติดตามสถานะทารกในครรภ์
 - 4.3. ทำ ultrasound เพื่อดูสถานะทารกในครรภ์ ดูสภาพรก และน้ำคร่ำ พร้อมวัดค่าAFI ด้วย
 - 4.4. ตรวจภายในประเมิน Bishop score และทำ digital stripping of membrane ในรายที่ทำได้
 - 4.5. นัดมารดาพบแพทย์ทุกสัปดาห์จนกว่าอายุครรภ์ถึง 42 สัปดาห์

ขั้นตอนการอัลตราซาวด์

1. หญิงตั้งครรภ์ขึ้นสมุดฝากครรภ์พร้อมบัตร โรงพยาบาลที่ห้องบัตรแล้วมายืนที่ห้องคลอด
2. พยาบาลทบทวนข้อมูลต่างๆดังนี้
 - 2.1. ประวัติการฝากครรภ์ ประเมินภาวะเสี่ยง ความผิดปกติต่างๆ ถ้าพบระบุเป็นตัวสีแดง
 - 2.2. ประเมินการลงผลเลือดครบ และถูกต้องหรือไม่
 - 2.3. ประเมินการคำนวณอายุครรภ์ วันครบกำหนดคลอดถูกต้องหรือไม่
 - 2.4. ประเมินการลงผลการตรวจครรภ์ว่าถูกต้อง เหมาะสม ครบถ้วนหรือพบความผิดปกติหรือไม่
 - 2.5. เตรียมข้อมูลผู้ป่วยเพื่อรายงานแพทย์ก่อนทุกครั้ง
2. แพทย์ทำการอัลตราซาวด์ พร้อมอธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงรายละเอียดต่างๆ ที่ตรวจพบ เช่น ท่าของเด็ก สถานะทารกในครรภ์ สภาพรก น้ำคร่ำ และอายุครรภ์ที่แท้จริง พร้อมลงบันทึกในสมุดสีชมพู
3. พยาบาลทำหน้าที่บันทึกข้อมูลในเวชระเบียน และนัดวันที่มาพบแพทย์อีกครั้ง พร้อมแนะนำอาการผิดปกติควรมาพบแพทย์

	โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่ หน่วยงานห้องคลอด - ห้องผ่าตัด ระเบียบปฏิบัติที่ : PR-LR-035	หน้า 4/4 ฉบับที่ 1 แก้ไขครั้งที่ 0 วันที่ 11 พฤษภาคม 2560
	เรื่อง : มาตรฐานการพบแพทย์ครรภ์คุณภาพ	ผู้ทบทวน : หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล
ผู้จัดทำ : เจ้าหน้าที่ห้องคลอด	ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศรีเมืองใหม่	

4.เกณฑ์การลงผลการอัลตราซาวด์ ให้ลงตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.1. fetus status ระบุ Viable / abnormal
- 3.2. number of fetus ระบุ Single / Twins / multiple
- 3.3. presenting of part เช่น Cephalic / Breech , Transverse
- 3.4. Gross of fetal Movement เช่น Active / decrease
- 3.5. Amniotic fluid เช่น Adequate / decrease / AFI..... cms
- 3.6. Placenta site เช่น Anterior / posterior/ middle / upper / fundus / lower / placenta previa marginalis , placenta previa partialis ,placenta previa totalis
- 3.7 ระบุค่าส่วนต่างๆที่วัดได้ เช่น BPD /FL /AC/HC
- 3.8. ระบุอายุครรภ์ วันครบกำหนดคลอด ที่ถูกต้อง
- 3.9. ระบุวันนัดมาพบแพทย์ครั้งที่ 2 พร้อมระบุ สาเหตุของการนัดมาพบแพทย์

5.แนวทางการให้ข้อมูลของพยาบาลประจำคลินิก

- 4.1. ขณะรอตรวจให้ข้อมูลหญิงตั้งครรภ์เกี่ยวกับความสำคัญของการอัลตราซาวด์
 - 4.2. หลังจากการตรวจอัลตราซาวด์แล้วให้แจ้งให้ทราบอายุครรภ์ ที่แท้จริง วันครบกำหนดคลอด ทำทารกในครรภ์ สภาพและการเกาะของรก วันนัดพบแพทย์ครั้งที่ 2 และอาการผิดปกติที่ควรมาพบแพทย์ต่างๆ
- กรณีพบแพทย์ครั้งที่ 1 อาการที่ควรมาพบแพทย์คือ ปวดหน่วงท้องน้อย มีเลือดออกทางช่องคลอด ประวัติกระแทกหกล้มขณะตั้งครรภ์
- กรณีพบแพทย์ครั้งที่ 2 แนะนำเกี่ยวกับการนับลูกคืบ การมีน้ำเดิน การเจ็บครรภ์คลอด เตือนหรือจริง